

Vlaams
Parlement

vergadering **C286**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 24 juni 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het dalend thuisverbruik van konijnenvlees en de economische gevolgen voor de sector – 2453 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de instandhouding van de bijenpopulatie – 2456 (2014-2015)	4
VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over controles op landbouwbedrijven – 2494 (2014-2015)	8
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanhoudende crisis in de varkenssector – 2538 (2014-2015)	11
VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over zeewier als innovatieteelt – 2559 (2014-2015)	16

**VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het dalend thuisverbruik van konijnenvlees en de economische gevolgen voor de sector
– 2453 (2014-2015)**

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, vorig jaar daalde het thuisverbruik van konijnenvlees met 9 procent. Het cijfer maakt abstractie van het verbruik van konijnenvlees buitenshuis. Konijnenvlees is daarmee de grootste daler van vleesaankopen voor thuisverbruik in Vlaanderen. In het algemeen was er een daling van 2,3 procent of in absolute cijfers een daling met 800 gram tot 31 kilo per capita. Amper 300 gram van die aankopen is konijnenvlees. Daarenboven was de prijs van konijnenvlees vorig jaar 4 procent goedkoper, waardoor de totale bestedingen daalden met 13 procent.

De terugval van konijnenvlees is al sinds 2008 aan de gang. Sindsdien zien we een daling met in totaal 31 procent. In 2008 kochten nog 29 op 100 gezinnen konijn. Anno 2014 waren dat er nog 21. Konijn wordt vooral door een ouder publiek gekocht, maar het zijn vooral deze mensen die interesse in het product verliezen. Er is duidelijk werk aan de winkel voor het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), die de sector een jaarlijks budget van 30.000 euro toekent voor de binnenlandse promotie, om initiatieven te nemen die konijnenvlees opnieuw aantrekkelijk maken voor de oude consument en die zich ook richten op jongere, nieuwe consumenten.

De cijfers zijn slecht nieuws voor de sector, die vanaf 1 januari 2016 verplicht wordt om zijn dieren te huisvesten in parkkooien. De investeringskost wordt geraamd op gemiddeld 800.000 euro. Via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) kunnen konijnhouders een investeringssteun van 28 procent ontvangen. Minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 23 september 2014 liet u weten dat er tot op dat moment vijf aanvragen om steun ingediend werden voor omschakeling. Op dat moment werd ook een ILVO-onderzoek (Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek) uitgevoerd met betrekking tot meer dier-vriendelijke huisvestingssystemen voor konijnen die compatibel zijn met een modern bedrijfsmanagement.

Minister, hebben het aanhoudend dalend verbruik van konijnenvlees en de dalende omzet repercussies voor de investeringen in parkkooisystemen en meer in het algemeen op de leefbaarheid van de sector? Zal de sector de deadline van 1 januari 2016 voor de omschakeling naar parkkooien halen? Wat als dat niet tijdig gebeurt? Zijn er definitieve resultaten van de ILVO-studie over diervriendelijke huisvestingssystemen voor konijnen? Zo ja, welke zijn de conclusies? Zult u er bij het VLAM op aandringen om in het volgende jaarprogramma extra aandacht te besteden aan het tegengaan van het systematisch dalende verbruik van konijnenvlees bij oudere consumenten? Welke initiatieven zullen worden genomen om ook jongere consumenten te bewegen tot het aankopen van konijnenvlees voor thuisverbruik?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de problematiek is ons bekend. Het gaat al een tijdje niet zo makkelijk in de sector. De rentabiliteit is gering en er zijn dierenziektes die onder controle moeten worden gehouden. En er zijn – terecht – scherpere dierenwelzijnsnormen, en die vragen dan weer bijkomende investeringen. De lagere consumptie en de neerwaartse ontwikkeling van de prijs hebben een negatieve impact op de rentabiliteit.

De jongste jaren zijn er in Vlaanderen slechts een beperkt aantal investeringsprojecten geweest vanuit de sector voor de bouw van nieuwe stallen. Er zijn twee nieuwe VLIF-nieuwbouwprojecten die zijn goedgekeurd gedurende de voorbije vijf jaar. Dat toont wel aan dat er in die sector niet zo veel wordt geïnvesteerd. Er is dus een beperkte vraag tot omschakeling van bestaande units.

Vraag twee en drie gaan over dierenwelzijn, en ik heb dan ook een insteek gevraagd van de bevoegde minister Ben Weyts. De dienst Dierenwelzijn heeft de welzijnsregels voor konijnen opgesteld op basis van een advies van de Raad voor Dierenwelzijn, in overleg met de sector en met dierenbeschermingsverenigingen. Recent bij de voorstelling door het ILVO van zijn onderzoeksresultaten, is er nog contact geweest over dit dossier. Toen bleek de toepassing van de voorgeschreven normen voor huisvesting van vleeskonijnen geen probleem te zijn voor de sector. Ik ga er dus van uit dat alle bedrijven zullen voldoen aan de voorschriften, zegt collega Ben Weyts, of aanspraak zullen maken op de overgangsmaatregelen die eveneens in de regelgeving zijn opgenomen voor bedrijven. De resultaten van dat onderzoek kunnen voor de parken voor vleeskonijnen zonder meer in praktijk worden gebracht waarbij de praktijkervaringen en mogelijk bijkomend wetenschappelijk onderzoek nog verfijningen of verbeteringen in huisvesting en management met zich zullen meebrengen.

Minister Weyts gaat verder: voor de groepshuisvesting van voedsters waren de resultaten van het ILVO-onderzoek minder overtuigend. Deze moeten zeker nog verder worden ontwikkeld vooraleer ze aan de konijnenhouders opgelegd kunnen worden. De inwerkingtreding van deze bepaling is gepland voor 1 januari 2021.

Tot daar de inbreng vanuit Dierenwelzijn. Vanuit mijn eigen bevoegdheid Landbouw kan ik daaraan toevoegen dat wij de mogelijkheid blijven aanbieden om subsidies te krijgen voor investeringen in parkhuisvestingen. Aangezien het investeringen zijn die het dierenwelzijn ten goede komen, vallen zij in de categorie die aan 30 procent gesubsidieerd kan worden.

De promotiestrategieën van het VLAM worden bepaald door de sectorgroepen zelf. Zij zitten daar ook in. Bij de opmaak van het jaarprogramma 2016 zal er gekeken worden of er nog bijkomende specifieke accenten gelegd moeten worden. Normaal moet dat rond zijn in de loop van het najaar.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het stelt mij gerust dat u blijvende aandacht zult schenken aan de sector. Het is overigens een kleine sector, die grote investeringen moet gaan doen, maar toch ook kan rekenen op steun, wat positief is.

Uw collega van Dierenwelzijn gaat ervan uit dat iedereen die omschakeling zal doen tegen de vooropgestelde deadline, maar zijn er consequenties als bepaalde bedrijven toch zouden achterblijven bij de omschakeling?

Minister Joke Schauvliege: Ik stel voor dat u die vraag aan de bevoegde minister stelt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de instandhouding van de bijenpopulatie – 2456 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, net als in andere landen en regio's blijft de bijensterfte ook in Vlaanderen problematisch. Enkele maanden geleden hebben we daar tijdens de plenaire vergadering ook al een debat over gevoerd. Toen ging het vooral over de uitzonderlijke hoge bijensterfte in de provincie Limburg. U stelde toen, minister, dat die cijfers wellicht niet representatief waren voor heel Vlaanderen en dat nog niet alle cijfers in kaart waren gebracht.

Om bijzondere aandacht te vragen voor de problematiek van de bijensterfte werd de eerste week van juni de Week van de Bij georganiseerd, een week waarin heel wat positieve acties aan bod kwamen. Naar aanleiding daarvan werden onder meer enkele educatieve pakketten ontwikkeld, zoals 'Bezige Bijen' en 'De bijzaak wordt hoofdzaak'. In het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen werd een interactieve bijtentoonstelling geopend. Het BZZZZZ-bijenparcours is speciaal ontworpen voor gezinnen en scholen en wil de bezoeker wijzen op het belang van de bij en van de biodiversiteit in het algemeen.

Inmiddels werd ook bekend dat uit een meetcampagne van de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM) blijkt dat neonicotinoïden algemeen verspreid zijn in de Vlaamse waterlopen, hoewel de landbouwsector die producten in specifieke periodes mag gebruiken. Deze bevinding zal wellicht aanleiding geven tot een nieuwe discussie over een totaalverbod, omdat de stoffen vaak verantwoordelijk worden gehouden voor de hoge bijensterfte.

De discussie wordt mede gevoed door een nieuw plan van de Franse minister van Milieu om de bijensterfte tegen te gaan, getiteld 'France, terre de pollinisateurs'. Naast haar voorstel om onder meer de berm langs de Franse snelwegen vol wilde bloemen te zaaien, bepleit ze een totaalverbod op neonicotinoïden. De minister richt zich expliciet tot de Europese Commissie om het gedeeltelijke moratorium op neonicotinoïden uit te breiden naar alle bestrijdingsmiddelen in die categorie. Bovendien wil Frankrijk dat de European Food Safety Authority (EFSA) met spoed een onderzoek instelt naar de schadelijkheid van neonicotinoïden, ook voor de mens.

Vanuit de Franse organisatie van producenten van bestrijdingsmiddelen kwam intussen ook al een reactie tegen de nogal radicale stelling van de minister. Daarin wordt onder meer terecht gewezen op het feit dat de slechte gezondheid van de bijen een complex en veel breder verhaal is, dat aan diverse oorzaken te wijten is. In het antwoord op mijn schriftelijke vraag wees u ook op die multicausaliteit, waarbij u onder meer de varroamijt, het voedselgebrek door minder bloeiende planten en de geringe biodiversiteit van de honingbij aangaf, naast de pesticidenproblematiek.

Hoe evalueert u de afgelopen Week van de Bij? Zijn er inmiddels definitieve cijfers bekend over de wintersterfte van bijen in heel Vlaanderen? Welke conclusies kunnen daaruit getrokken worden? Hebt u kennisgenomen van het actieplan van de Franse minister van Milieu om de bijensterfte tegen te gaan, met als insteek na te gaan welke maatregelen ook in Vlaanderen zouden kunnen worden toegepast om ook bij ons de bijensterfte tegen te gaan? Welk standpunt zult u innemen ten aanzien van de Franse vraag om een neonicotinoïdenverbod in Europa en de vraag aan EFSA om met spoed een onderzoek in te stellen naar de schadelijkheid van neonicotinoïden, ook voor de mens?

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Mevrouw Cathy Coudyser (N-VA): Ik wil me hier zeker bij aansluiten, want voor natuur en milieu en voor onze hele biodiversiteit zijn bijen een belangrijk onderdeel.

Maar ook economisch is het een even belangrijke sector als de varkens-, de schapen- of de koeiensector. We moeten hier eerst nog grondig wetenschappelijk onderzoek naar doen, want zoals collega Vanderjeugd aanhaalde, is de bijenproblematiek multifactorieel. Al het onderzoek dat al gebeurd is, stelt dat er niet één oorzaak van de massale bijensterfte is. De verschillende parasieten zijn een oorzaak, de pesticiden, de neonics. Dat zorgt voor een achteruitgang van onze biodiversiteit.

Eigenlijk is de achteruitgang daarvan een van de oorzaken van de bijensterfte. Door het te vaak overgaan naar monoculturen wordt de voeding van de bijen te eentonig, wat een weerslag heeft op hun immuniteit. Hierdoor worden ze ziek of zijn ze alleszins minder bestand tegen ziektes. Als daar nog parasieten bijkomen, sterven de bijen. Alles hangt dus samen. Daarom moeten we globaal onderzoeken hoe we de reeds bekende oorzaken moeten aanpakken.

In dit verhaal zijn talrijke lobbygroepen, zoals enerzijds deze van de neonicotinoïden en de medische sector en anderzijds deze van onder meer de veeartsen.

We moeten een globaal plan uitwerken. Minister, het stemt me dan ook tevreden vast te stellen dat u op de website een Vlaams bijenactieplan aankondigt.

Ik had wel graag geweten of er in dat verband al een idee van timing is. Is het federaal bijenplan dat in de vorige legislatuur door staatssecretaris Wathélet werd uitgewerkt complementair aan ons bijenplan? Bestaat hierover overleg tussen Vlaanderen en Wallonië?

Acties zoals de Week van de bij en het sensibiliseren van lokale besturen zijn aangewezen, aangezien deze laatste het dichtst bij de burger staan. Desalniettemin is een globaal plan van aanpak op alle niveaus noodzakelijk, zodat niet met kleine druppeltjes op een hete plaat wordt gewerkt.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik kan het niet beter verwoorden dan de collega's Vanderjeugd en Coudyser. Ik heb overigens weken moeten oefenen om het woord 'neonicotinoïde' zonder haperen uit te spreken. We hebben het vandaag echter niet over linguïstiek, maar over landbouw.

Ik ben het ermee eens dat de toestand van de bij een rechtstreekse invloed heeft op de productie en dat de link wordt gelegd tussen biodiversiteit en productieopbrengsten in de landbouw. Die is niet altijd lineair. Ik weet ook wel dat in sommige fasen die impact kleiner of groter is, maar die link vormt alleszins een belangrijk aandachtspunt.

Het stemt me tevreden dat de collega's deze bezorgdheid delen. Ik hoop dat de minister dat ook doet, maar daarvan ben ik overtuigd.

In die zin zijn de sensibiliseringsacties belangrijk, omdat mensen vaak een verkeerd beeld en bijzonder weinig kennis hebben van de verschillen tussen de bijensoorten, wespachtigen, en dergelijke.

Kortom, ik steun graag de vraag om uitleg van onze collega.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts (CD&V): Sommige opmerkingen verbazen me, aangezien Vlaanderen op het vlak van het bijenplan de eerste stap heeft gedaan. Uiteindelijk werd tijdens de vorige legislatuur een federaal bijenplan opgesteld, maar ook toen hebben we naar overleg gevraagd en werd de nodige afstemming bevestigd. Met andere woorden, we speelden een sterke voortrekkersrol en zullen dat blijven doen.

Minister, ik zou willen vernemen of we ons daarbij steeds baseren op wetenschappelijk onderzoek. Ik weet dat er sfeer wordt gecreëerd rond bijensterfte en dat er naar boosdoeners wordt gezocht, maar daarvoor ontbreekt vaak wetenschappelijke onderbouwing. Daarom wil ik vragen of u kunt bevestigen dat alle stappen in het bijenplan gebaseerd zijn op wetenschappelijke kennis en onderzoek en gedaan worden in afstemming met het federaal bijenplan. Er bestaan immers gegevens inzake neonicotinoïden en andere elementen. We moeten kort op de bal spelen, waarbij we ook oog moeten hebben voor de andere neven-effecten. Ik pleit er dus voor weg te blijven uit de sfeer van emotie en te werken op basis van wetenschappelijk onderzoek. Kunt u dit bevestigen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We bewandelen twee paden met betrekking tot de bijen. We hebben hierover al meermaals gediscussieerd, ook in de plenaire vergadering.

Eenzijds is er het spoor van de sensibilisering. We maken mensen ervan bewust dat zelfs kleine ingrepen in de tuin, zoals bijenhotels, bloemen en perken, voor een goede biotoop voor bijen kunnen zorgen. Anderzijds zijn er het plan van aanpak en de wetenschappelijke onderbouwing.

De eerste reeks vragen van de heer Vanderjeugd handelt over de sensibilisering.

We hebben inderdaad voor het eerst de Week van de bij georganiseerd, een recente, jonge campagne die daarenboven in volle groei is, waarbij we inzetten op verschillende doelgroepen. Vooral via onderwijs en jongeren proberen we de leefwereld van bijen te duiden en aan te geven wat we zelf kunnen doen. Deze campagne is opgezet met diverse partners, zoals de departementen Landbouw en Leefmilieu, het Bijenteeltmuseum en de Vereniging van Openbaar Groen. Daarnaast werken we samen ook met de Gezinsbond en Natuurpunt. Iedereen werd er dus bij betrokken.

Er werden voordrachten gegeven aan de gemeenten, waarbij ook de scholen werden betrokken. Daarnaast werd een wedstrijd georganiseerd: Bijenvriendelijkste Gemeente van Vlaanderen. Dit alles moet resulteren in goede praktijkvoorbeelden. Men moet immers niet het warm water uitvinden, maar leren van elkaar. Imkers hebben lesgegeven aan klassen, er werd een inspirerende educatieve map, een kinderboek, samengesteld en zelfs een bijengame, die raadpleegbaar is op de website. Uit de reacties maken we op dat deze aanpak goed gemaakt is en heel wat heeft losgemaakt op het terrein. Het zal dus niet bij die ene week blijven, want de eerste evaluatie is positief.

Het andere luik is de aanpak. Een en ander zal blijvend wetenschappelijk onderbouwd moeten worden. Mevrouw Coudyser, het is niet zo dat u op de website leest dat er een actieplan komt. Ik heb het hier al een paar keer in deze commissie en het parlement gezegd, dat wij daar werk van gemaakt hebben.

Ik heb een nieuwe rondetafel samengeroepen, dat weet u, op 5 mei, in Hasselt. We hebben daar alle stakeholders van de bijensector samengebracht. De vertegenwoordigers van de imkersverenigingen stelden dat het sterftcijfer van 60 procent, dat in de pers was verschenen, niet representatief was. De conclusie was dat de bijensterfte tussen 30 en 35 procent ligt. Dat is nog altijd te hoog. We minimaliseren niet. We moeten daar echt iets aan doen.

Alle acties ter ondersteuning van de vitaliteit van onze bijenpopulaties moeten dan ook worden voortgezet. Verder zullen mijn diensten initiatieven nemen om een en ander te communiceren en coördineren

Ik heb inderdaad kennisgenomen van het actieplan van de Franse minister van Leefmilieu. We kijken of we punten daaruit kunnen opnemen.

We hebben een praktijkcentrum Bijen; het actieplan sluit daarbij aan. Daar zijn we al langer mee bezig. Vlaanderen heeft inderdaad pionierswerk verricht op dat vlak.

Verder lopen er al verschillende initiatieven. Zo is op 29 juni een dialoogmoment gepland van het Praktijkcentrum voor de Bijenteelt met de fytosector.

De vergroening van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) heeft met zijn plantendiversificatie en de bloemenranden langs de akkers natuurlijk ook de bedoeling om de biotoop voor bijen te verbeteren.

Bij het instellen van het moratorium voor de drie betrokken neonicotinoïden, werden door het Europese Voedselagentschap bijkomende studies gevraagd over de schadelijke effecten voor bijen en voor andere levende organismen, waaronder ook de mens. Ik heb er alle vertrouwen in dat het wetenschappelijk onderbouwd wordt. Het verbod is een federale zaak. Federaal minister van Duurzame Ontwikkeling Marghem heeft deze bevoegdheid. Ik zal dit verder opvolgen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Ik heb daar niet veel aan toe te voegen. Ik heb met mijn vraag zeker niet de rol van Vlaanderen in dezen willen ondermijnen. De Week van de Bij is zeer positief. Als u zegt dat er nog een vervolg op komt, kan dat alleen ten goede komen van een breed draagvlak bij diverse spelers.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over controles op landbouwbedrijven – 2494 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Op 3 juni vond in de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een hoorzitting plaats met vzw Boeren op een Kruispunt. Het werd een boeiende hoorzitting waarbij een aantal fundamentele bekommernissen van landbouwbedrijven naar voren werden gebracht.

Een groot pijnpunt dat de vzw Boeren op een Kruispunt hier aanstipte, zijn de controles en inspecties op de landbouwbedrijven. De coördinator van de vzw Boeren op een Kruispunt maakte melding van een heel aantal problemen op dit vlak. Op enkele maanden tijd geconfronteerd worden met verschillende controles, geen mogelijkheid voor de landbouwer om zich te laten bijstaan bij de controles, sommige controleurs laten geen rapport of actieplan achter. Dit zijn slechts enkele concrete voorbeelden die tijdens de hoorzitting werden aangehaald. De administratieve lasten voor onze landbouwbedrijven worden als enorm groot ervaren door de bedrijfsleiders.

In uw beleidsnota, minister, haalt u aan dat u zult nagaan hoe Boeren op een Kruispunt nog sterker kan samenwerken met diverse overheidsdiensten om de gepaste hulp te bieden aan bedrijven in nood. Verder is er in de beleidsnota sprake van een engagement om administratieve vereenvoudiging na te streven. Er zou een nieuw actieplan komen om een bijkomende administratieve vereenvoudiging te realiseren.

Minister, hebt u zicht op de problematiek betreffende controles? Ziet u mogelijkheden om controles beter te spreiden in de tijd of te groeperen?

Klopt het dat de bedrijfsleider zich niet mag laten bijstaan tijdens de controles? Ziet u toch mogelijkheden om tot een betere communicatie te komen tussen inspecteur en bedrijfsleider?

Ziet u verdere kansen om de administratieve lasten te verlagen? Wat is de planning voor dit nieuwe actieplan rond administratieve vereenvoudiging?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): In de vorige legislatuur werd een verdienstelijke poging ondernomen om de administratieve druk op land- en tuinbouwbedrijven te verminderen. Zoals u zegt: er werd een actieplan opgesteld. Het doel was een verlaging van de administratie met 25 procent. Het werd uiteindelijk zo'n 22 procent, met dank aan een e-loket, elektronische VLIF-aanvragen (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) en centrale perceelsregistratie. Er zijn concrete zaken om die druk te verlagen.

In uw beleidsnota Landbouw, minister, kondigde u een nieuw actieplan aan om bijkomende administratieve vereenvoudiging te realiseren. Hoever staat het daarmee? Wordt er opnieuw een kwantitatieve reductiedoelstelling bepaald? Zal er een jaarlijkse rapportage gebeuren in deze commissie zoals vroeger het geval was?

Ik wil nog verwijzen naar een schriftelijke vraag van december 2014. Naar aanleiding van het Landbouwrapport (LARA) 2014 vroeg ik u waarom er geen apart hoofdstuk over de administratieve vereenvoudiging en controledruk in de landbouwsector beschreven stond.

U antwoordde dat de stuurgroep zal bepalen of er in het volgende LARA een apart aandachtspunt of hoofdstuk zal staan. Daarom wil ik u vragen of u bereid bent om de stuurgroep erop attent te maken, zodat hij er een specifiek aandachtspunt van kan maken in het rapport, zodat wij dat verder kunnen bestuderen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik deel absoluut de bezorgdheid om ervoor te zorgen dat de administratieve overlast en de regeltjes tot een minimum worden beperkt. Aan de andere kant zien we, ook hier in het parlement, veel vragen naar bijkomende regeltjes, die dan ook moeten worden gecontroleerd.

Ik geef enkele voorbeelden van wat er met betrekking tot natuur, water, afval, lucht en mest allemaal bestaat. Daar wordt gepleit voor strenge controles op de steunregelingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), de voedselveiligheid, de dierenwelzijnsregeltjes, de kwaliteitslastenboeken, fiscaliteit, en zo kan ik nog een tijdje doorgaan. Alle initiatieven en vragen die ook bij heel wat mensen leven, zouden die hoop alleen maar zwaarder maken. We moeten daar aandacht voor hebben als we vragen stellen over het invoeren van nieuwe regeltjes en controles. We moeten meteen rekening houden met de impact daarvan.

Heel wat van die controles vloeien voort uit Europese, nationale – bijvoorbeeld die inzake de voedselveiligheid – of Vlaamse regelgeving. Het zou natuurlijk veel beter zijn indien alles op elkaar zou worden afgestemd. Aan de andere kant zijn het de verschillende beleidsniveaus die deze controles doen. Er worden ook gemeentelijke controles uitgevoerd.

Op het vlak van de oppervlaktegebonden GLB-maatregelen, bijvoorbeeld, zegt de Europese Commissie dat een 'Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem' moet worden uitgewerkt. De Commissie bepaalt via dat systeem hoe de landbouwers worden geselecteerd voor controle, hoeveel controles er jaarlijks moeten worden

uitgevoerd, welke controles er onaangekondigd moeten gebeuren, enzovoort. Om een level playing field te garanderen tussen de Vlaamse landbouwers en hun collega's in de 27 andere lidstaten van de Unie, moeten wij die opvolgen – of wij kunnen geen subsidies meer verlenen.

Er zijn vanuit Vlaanderen al heel wat initiatieven genomen om de controles te groeperen. Daardoor wordt de controlelast bij de landbouwer zo veel mogelijk beperkt en worden de controles efficiënter uitgevoerd.

Er zijn ook nieuwe controletechnieken. Ik geef enkele voorbeelden. Waar mogelijk worden areaal- en teeltcontroles uitgevoerd via teledetectie. Bij deze controles krijgt de landbouwer dus geen controleur meer over de vloer, maar wordt er gewerkt met satellietbeelden. Vanaf 2015 wordt daar nog meer gebruik van gemaakt. Ook de drones, de vliegende camera's, kunnen daar veel soelaas brengen. In het kader van de controle op de agromilie- en klimaatmaatregelen of van de mestbankcontroles werken de betrokken administraties heel nauw samen en wisselen zij alle informatie uit. We hebben er trouwens in de vorige legislatuur heel veel aan gedaan om dat te stroomlijnen, zeker binnen de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Dat is geslaagd. Ik hoor op het terrein dat dit bijzonder wordt geapprecieerd en dat het allemaal veel beter en vlotter verloopt.

We proberen dus zo veel mogelijk te bundelen, maar soms zijn er praktische bezwaren. Sommige zaken kunnen enkel in een bepaald seizoen worden gecontroleerd of op een ander tijdstip. Dan kun je niet anders dan het apart te doen.

Wat betreft de controles die worden uitgevoerd door mijn administraties, vormt het geen probleem dat men zich laat bijstaan. Ik begrijp wel dat dit bij onaangekondigde controles niet altijd evident is. Maar sommige controles moeten onaangekondigd zijn. Ik heb daarnet verwezen naar de Europese regelgeving.

Een goede communicatie tussen landbouwer en controleur is ook een belangrijk uitgangspunt om het goed en vlot te laten verlopen. Om daaraan tegemoet te komen, hebben wij onze controleurs een specifieke opleiding gegeven, zodat zij daar op een goede manier mee kunnen omgaan, en goed communiceren wat ze komen doen en waarom zij ter plaatse komen. Zo zullen de gesprekken en de communicatie vlotter verlopen.

We moeten inderdaad nog veel meer inzetten op de automatische gegevensuitwisseling en de digitalisering. Wij schenken daar een belangrijke mate van aandacht aan.

In mijn volgende beleidsbrief zal ik verder ingaan op de opmaak van het actieplan voor administratieve vereenvoudiging. Het is een goede suggestie om daar in de rapportering rekening mee te houden. We zullen dat niet alleen via Landbouw doen. Ook Omgeving is daarvoor cruciaal. Ook de omgevingsvergunning zal voor de landbouwsector een positief effect hebben omdat zij dan inderdaad niet om de zoveel jaar nieuwe vergunningsprocedures zullen moeten doorlopen. De permanente vergunning zal ook daar meer rechtszekerheid bieden.

Ik deel de bezorgdheid van de collega's. Ik houd rekening met de suggesties. We maken daar zeker werk van.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Mevrouw Sofie Joosen (N-VA): Dank u, minister, voor uw zeer uitgebreide antwoord. Ik ben zeer tevreden dat u de problematiek ernstig neemt. Het was niet alleen een boeiende maar toch ook een confronterende hoorzitting. Wij zijn toen allemaal met heel wat gedachten de middagpauze ingegaan. Er is hier zeker nog een taak weggelegd voor dit parlement. Ik kijk dan ook uit naar het actieplan

rond administratieve vereenvoudiging. Ik wil graag oproepen om die rapportering samen met dit parlement te doen omdat dit voor ons een zeer belangrijk en ernstig punt is.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): De vragen van mijn collega zijn terecht. Ze verwijzen naar uitdrukkelijk uitgesproken woorden van Boeren op een Kruispunt op de hoorzitting, die ik ook bijwoonde. Het ging in eerste instantie niet over de regeltjes zelf en het principe van handhaving en de controle op die regels, maar het ging over de wijze waarop en de stijl die wordt gehanteerd bij de controles.

Minister, u hebt ook al gezegd – ik wil uw goede intenties niet afvallen – dat we opleiding en vorming hebben gegeven aan onze mensen om daar iets aan te doen, maar dit werd toch als een zeer ernstig probleem beschouwd. Ook wij zijn ervan overtuigd dat Vlaanderen aan regelzucht en controlitis lijdt, maar soms heb je regels nodig. De wijze waarop we met die regels omgaan en ze handhaven, is cruciaal. De manier waarop de agent met je omgaat als je een verkeersovertreding maakt, speelt een belangrijke rol in de wijze waarop je je eigen fout accepteert en er misschien een les uit trekt voor de toekomst.

In de hoorzitting werd gesteld dat er heel diepgaande, menselijke gevolgen waren. Ik ben geen vragende partij voor meer regels, integendeel, maar wel voor een humane manier van omgaan met die regels.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Het was inderdaad een heel boeiende gedachteswisseling met de directeur van Boeren op een Kruispunt. Zijn pleidooi was er een van meer empathie voor mensen die op controle gaan. Ik heb gevraagd naar welke controle hij bedoelde, en het ging duidelijk over federale ambtenaren. Niet dat er voor Vlaamse ambtenaren onvoldoende empathie is, dat is iets anders, maar hij heeft ook gezegd over welke diensten het ging.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het is net omdat we de bezorgdheid voor de empathie en de menselijke communicatie delen, dat er een specifieke opleiding is geweest voor al die mensen. We zullen dat ook blijven herhalen. Hoe pak je iemand aan? Hoe breng je iets aan? Hoe kun je je inleven in een situatie? Welke stijl hanteer je? Hoe kom je op een bedrijf? Hoe praat je met mensen? De opleiding die de mensen kregen die naar bedrijven gaan, is menselijk en niet puur technisch. Dat is belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aanhoudende crisis in de varkenssector – 2538 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, voor het reces eraan komt, wil ik nog even aandacht vragen voor een sector die het bijzonder moeilijk heeft. De varkenshouderij is in Vlaanderen goed voor 40 procent van de economische waarde van dierlijke productie. Varkens vertegenwoordigen 1,46

miljard euro productiewaarde, tegenover 3,56 miljard euro voor alle dierlijke producten samen en 5,48 miljard euro voor heel de Vlaamse landbouwsector. Dit om te wijzen op het economisch belang van de sector, die jaar na jaar een positief saldo op de handelsbalans realiseert, en die 1 procent van de wereldproductie en 5 procent van de totale Europese varkensproductie vertegenwoordigt.

Hoe is de situatie van de varkenshouders? Het Prijzenobservatorium zocht dat uit voor een actualisatie van zijn studie over de varkenskolom. Blijkt nu dat er tussen 2007 en 2013 niets is verdiend op zeugen- en gesloten varkensbedrijven. Alleen door geen vergoeding voor eigen arbeid aan te rekenen, geraken die varkenshouders op papier uit de rode cijfers.

De varkenshouderij wordt de jongste jaren gekenmerkt door een sterke concentratietendens. Tussen 2000 en 2013 nam de varkensstapel in ons land veel minder snel af (afgerond 11 procent minder) dan het aantal varkensbedrijven (bijna 50 procent minder). Het gemiddeld aantal varkens per bedrijf nam daardoor toe tot 1273 in 2013, een stijging met 77 procent ten opzichte van 2000.

Aan de kostenzijde neemt varkensvoeder de grootste hap uit het budget op de drie types varkensbedrijven (49 procent bij fokvarkensbedrijven, 52 procent bij vetmestbedrijven en 64 procent bij gesloten bedrijven). De varkensboer betaalde vorig jaar gemiddeld 40 procent meer voor varkensvoeder dan in 2006, terwijl de opbrengstprijs voor een varkensskarkas op nagenoeg hetzelfde niveau bleef. Tussen 2006 en 2013 bleef het financieel resultaat zonder vergoeding voor eigen arbeid voor zeugenbedrijven negatief, met uitzondering van 2009 en 2012. Het resultaat inclusief vergoeding voor eigen arbeid is over de hele beschouwde periode negatief.

Er was ondertussen ook een lichtpuntje. Federaal minister van Landbouw Willy Borsus heeft in China een memorandum ondertekend om de export van Belgisch varkensvlees naar China te bevorderen. Het document moet de lijst uitbreiden van Belgische bedrijven die naar China mogen exporteren. "We hebben door het Russische embargo vastgesteld dat de export van onze landbouwproducten op wereldschaal van cruciaal belang is voor onze producenten", zegt Borsus. Aanwezig zijn op een markt als China is een echte stap voorwaarts. Meer Belgische bedrijven zullen voortaan hun varkensvlees naar China kunnen exporteren. Dat is belangrijk, alhoewel we weten dat één vogel de lente niet maakt. Het is nu aan de slachthuizen om hier verder werk van te maken.

Minister, in het begin van deze legislatuur hebt u een uitermate complex dossier overgenomen van de vorige minister.

U hebt heel wat inspanningen gedaan, maar ik vond het wenselijk dat we bij het einde van dit eerste werkjaar hier nog even aandacht voor vroegen.

Minister, ik had graag een overzicht van de inspanningen die geleverd zijn. Welke mogelijke stappen kunnen er de volgende maanden worden gezet? Welke perspectieven kunnen we de varkenshouders op korte en lange termijn bieden, en zeker aan de potentiële jonge starters?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

De heer Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, toen we u begin februari vroegen om eventuele bijkomende maatregelen te overwegen om de noodlijdende varkenssector het hoofd te bieden, was het duidelijk dat daar niet in kon worden voorzien. Het viel ons eveneens op dat u in het horizontale debat, als het ging over de gemeenschappelijke marktordening, bij de Commissie toch wel meerdere malen hebt aangedrongen op een objectieve definitie van het begrip crisis – de commissaris had een ander oordeel daarover – en op de nood aan

accurate parameters om de evolutie van het aanbod op de markt te kunnen volgen, zoals het aantal gedekte zeugen, het aantal biggen en jonge vleesvarkens, het aantal slachtingen en het gemiddelde slachtgewicht. U hebt dat dan ook kunnen aantonen met de cijfers die we in Vlaanderen hadden. Wat is de stand van zaken vandaag?

Tevens bleek dat voor het aantal parameters wel een wettelijke regeling bestaat, maar die wordt door een aantal lidstaten niet nageleefd. Zij doen geen effectieve rapportering volgens de vastgestelde deadline. Hebt u inmiddels bij de Europese Commissie ook aangedrongen op een betere opvolging? Is daar een verbetering merkbaar?

Met betrekking tot aandacht voor de Chinese markt – collega De Meyer haalde het al aan – zijn we eveneens tevreden dat ook dat in volle ontwikkeling is. In 2014 hebben we 30.000 ton export naar Rusland verloren vanwege de boycot, maar voor meer dan de helft van dit verlies is er een nieuwe afzetmarkt gevonden die zich situeert in onder meer China, Hongkong, de Filipijnen en Zuid-Korea. Welke zijn de vooruitzichten dankzij dat nieuwe akkoord dat ondertekend werd door minister Borsus? Worden er ook bijkomende initiatieven genomen naar de Australische markt, die ook aan belang heeft gewonnen?

Is er een wezenlijk verschil merkbaar dankzij de steun die vanuit Europa is gekomen, ook omdat velen uit Vlaanderen daar niet echt een beroep op konden doen? Wat is het merkbare verschil?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik heb een informatieve vraag bij de discussie, waar ik me vandaag niet in wil mengen. De vraag is eerder gericht aan de heer De Meyer dan aan de minister. Als we uitvoeren naar landen zoals China, die een ontwikkelingsniveau hebben dat lager is dan het onze, begrijp ik het economisch niet zo goed hoe het komt dat zij dat niet goedkoper kunnen produceren dan wij. Is het geen tijdelijke oplossing voor problemen waarbij men inlands, aldaar in de lageloonlanden in het oosten, geen hoog kwaliteitsniveau behaalt? Als ik kijk naar de productiesector in de industrie, is het fenomeen duidelijk zo. Wij voeren hoogwaardige producten uit. Dat is het enige wat ik als motief zou kunnen hebben, met name dat wij een kwaliteitsniveau bereiken dat ze ginds niet kunnen bereiken.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

De heer Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, je moet opletten. China is één aspect. Collega De Meyer haalde dat al aan. China gaat nu inderdaad open, maar we mogen niet al onze eieren in één mand leggen. Als Rusland ons een les heeft geleerd, dan is het dat we moeten blijven zoeken naar nieuwe afzetmarkten. We mogen niet alle hoop op China vestigen, maar we moeten actief op zoek blijven gaan naar nieuwe afzetmarkten.

Als ik de vraag van collega De Meyer lees, dan is er wel hoop voor de gespecialiseerde varkensbedrijven. Die zijn wel nog winstgevend. Vandaar mijn bijkomende vraag aan u, minister: is er in ondersteuningsmogelijkheden voorzien om hier in Vlaanderen te specialiseren in speciale varkensrassen zodat we niet naar dat massaproduct blijven gaan en we ons echt kunnen onderscheiden van de rest van Europa inzake varkens?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, het is een dossier dat deze commissie en uiteraard mezelf niet loslaat en waar we al heel veel gedachtewisselingen over gehad hebben. We blijven ook stappen zetten. Er zijn al heel wat maatregelen genomen.

U weet dat wij op Europees niveau inderdaad hebben gepleit voor een breed pakket aan maatregelen, waarbij ondersteuning van de markt via particuliere opslag geflankeerd werd door onder andere aanbodbeheersende maatregelen. U weet ook dat de Europese Commissie toen een andere keuze heeft gemaakt. Dat heeft ervoor gezorgd dat er een beetje stabiliteit kwam, maar dat heeft zeker geen grote oplossingen meegebracht vanuit Europa.

De voorbije maanden zijn we heel sterk blijven benadrukken dat overleg en contact met andere overheden wat betreft acties, ook cruciaal zijn. Als er bijvoorbeeld een Prijzenobservatorium is, is dat dankzij het feit dat wij vanuit onze diensten alle informatie aanleveren, goed samenwerken en zorgen dat we daar samen tot die oplossingen kunnen komen. We moeten ook de informatie goed blijven verspreiden. Er zijn constant contacten geweest en overleggroepen met alle verschillende actoren, zowel vanuit onze diensten maar ook vanuit het kabinet.

Vandaag zijn nieuwe steunmaatregelen vanuit Europa niet onmiddellijk aan de orde. We blijven wel de acute situatie benadrukken bij Europa, onder meer de vraag naar volledige en accurate marktinformatie. De commissie heeft hiervoor de afgelopen maanden wel inspanningen gedaan, maar dat kan nog altijd beter.

Je kunt dus stellen dat de varkenssector nog steeds in een heel kwetsbare situatie zit. De prijzen schommelen en op Europees niveau zien we een sterke stijging van het aanbod, wat de druk op de markt verhoogt. We mogen ons ook niet laten verleiden om mee te draaien in een spiraal van negatieve berichtgeving. Het is een algemeen gegeven dat de economische situatie cyclisch verloopt en we hopen dan ook dat er licht in de tunnel komt. Vandaag zijn er ook nog altijd ondernemende bedrijfsleiders binnen de varkenshouderij die het ook niet zo slecht doen. Dat is wat de heer Engelbosch ook al zei: een aantal bedrijven doet het goed, maar voor andere is het echt heel moeilijk. De nieuwe specialisaties zijn er. Er wordt ook onderzoek naar gedaan. We hebben er ook subsidies voor gegeven om onderzoek te doen naar speciale rassen, nichemarkten enzovoort.

Na een moeilijk 2014 is in het eerste kwartaal van 2015 de Belgische export licht gestegen. In het eerste kwartaal is er 2 procent meer geëxporteerd dan in 2014. De export naar derde landen loopt vlot. In het eerste kwartaal is er zelfs een stijging van meer dan 12 procent tot op het niveau van 2013.

U hebt ook gemerkt dat de federale collega, minister Borsus, samen met de diensten van het Federaal Voedselagentschap inderdaad ook een aantal stappen heeft gezet om vlot de export naar China mogelijk te maken. Vanuit Vlaanderen ondersteunen we de export van varkensvlees mee via het Belgian Meat Office (BMO), een onderdeel van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). In april heeft de Europese Commissie 650.000 euro aan subsidies toegekend aan het Belgian Meat Office om een specifieke promotiecampagne op te zetten om varkensvlees naar Azië en Australië uit te voeren. Dit programma is van start gegaan en afgelopen week bezocht het BMO, samen met een aantal Belgische exporteurs, de SIAL-beurs in China om het varkensvlees daar te gaan promoten. Er worden dus heel wat inspanningen gedaan.

Ik vermeld ook graag nog een aantal andere initiatieven, gericht op de varkenshouderij. Er zijn de demoprojecten om bijvoorbeeld op basis van reductie van voedselgebruik de rendabiliteit te verhogen. Er is een studie rond diversificatie van de Vlaamse varkenshouderij. Dat sluit aan bij de vraag van collega Engelbosch. Er zouden opportuniteiten in zitten en de studie zou in het najaar klaar zijn. In april werd het ministerieel besluit met criteria voor de erkenning van producentenorganisaties definitief goedgekeurd zodat ze samen een vuist zouden kunnen maken. Er is veel aandacht voor jonge landbouwstarters in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Er is de VLIF-steun voor bedrijfsovernames, maar

ook nieuwe betalingsrechten uit de reserve. Ze kunnen ook gedurende vijf jaar een extra top-up krijgen op deze betalingsrechten. Het nieuwe bedrijfsadviesstelsel KRATOS zet ook specifiek in op de jonge landbouwers.

Dat zijn de instrumenten waar wij over beschikken. We kunnen geen verdere steunmaatregelen geven zonder toestemming van Europa. De Europese Unie werkt dus aan de nieuwe cijfers, maar op dit moment zijn ze er nog niet. Minister Borsus heeft al een aantal oplossingen gevonden met de export naar China. We mogen ons wel niet enkel richten op China. We willen verschillende markten bespelen. Het is wel eigenaardig dat sommige markten maar geïnteresseerd zijn in bepaalde delen van een varken.

We blijven het dus opvolgen. We delen uw bezorgdheid en we blijven, binnen de mogelijkheden die we hebben, er alles aan doen om die sector zo veel mogelijk te ondersteunen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, u hebt gelijk om nooit alle eieren in één mand te leggen. Dat heeft de recente geschiedenis al heel duidelijk bewezen.

Hoe meer afzetmarkten erbij komen voor een productie die het toch mee moet hebben van de afzet in het buitenland, hoe beter dat is. We weten dat China een bijzonder interessante markt kan zijn, zeker voor wat men noemt het vijfde kwartier van het varken. Dat wordt nu reeds naar daar uitgevoerd. Sommige slachterijen zijn erin gespecialiseerd. Elke nieuwe markt is dus een pluspunt. We weten ook dat onze situatie heel erg afhankelijk is van Duitsland. We voeren heel veel uit naar Duitsland, maar Duitsland heeft zelf ook een hoge productie en voert zelf ook uit. De marktsituatie in Duitsland heeft bijzonder grote repercussies op onze situatie.

Minister, u stelt terecht dat we moeten opletten met slecht nieuws omdat het de mensen ontmoedigt. Ik ben het daar volledig mee eens. Mijnheer Engelbosch, het is juist dat er een vrij grote spreiding is van de bedrijven als je hun winstverliesituatie bekijkt. We mogen er toch niet blind voor zijn dat de officiële rapporten stellen dat vorig jaar slechts 16 procent een positief resultaat had. Dat is zeer weinig.

We weten ook dat de sector onder heel zware druk staat. Als er geen kentering gebeurt, wordt het jammer genoeg voor nog een aantal bedrijven onmogelijk om te overleven, vandaar dat een groot deel van deze bedrijfsleiders om hulp en om oplossingen schreeuwt. Uiteraard halen ze dat het liefst uit de markt, maar in de huidige situatie is dat uitermate moeilijk.

Minister, wij willen u verder aanmoedigen tot wat u ook het voorbije jaar al gedaan hebt om deze sector zeer alert te volgen en geen kansen voorbij te laten gaan om hem, binnen de Europese kaders, te volgen en te steunen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

De heer Bart Dochy (CD&V): Ik heb één facetje gemist in het antwoord van de minister. In het verleden was er ook het element van kostprijsbeperking door landbouwers. Ik meen mij te herinneren dat er toen gesuggereerd werd om te onderzoeken in welke mate er iets zou kunnen worden gedaan aan de Rendacfactuur. Vlaanderen draagt al een stuk bij in de factuur, maar er zou bekeken worden in welke mate er nog een extra duwtje zou kunnen worden gegeven, in functie van die kostprijsbeperking.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Die vraag over de Rendac-factuur is inderdaad gesteld. Ze heeft ook op tafel gelegen bij de begrotingsaanpassing, maar kon daar op weinig steun rekenen van de collega's in andere partijen. Dat is dus niet aangenomen binnen de Vlaamse Regering. Maar volgende week zijn er hier in het parlement stemmingen over de begrotingsaanpassing. Het staat het parlement vrij om daar amendementen rond in te dienen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sabine Vermeulen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over zeewier als innovatieteelt – 2559 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Minister, volgens wetenschappers moeten we meer richting een 'biobased economy' gaan. De 'biobased economy' is een economie die gebaseerd is op het zo efficiënt mogelijk gebruikmaken van gewassen en biomassa voor voeding, veevoer, materialen, chemicaliën, energie en brandstof. Zeewier zou een van die vervangers kunnen zijn. Zo vervangt zeewier bijvoorbeeld nu al chemicaliën als grondstof in lippenstift en mascara. Ook voor massaproducten als muurverf of petflessen kan zeewier als grondstof dienen. Verder kan zeewier dienen als hoofdbestanddeel voor veevoer. Bovendien is zeewier een perfect gezonde grondstof voor het menselijke eten, als stabilisator of smaakversterker.

Zeewier zal de komende jaren de wereldhandel mogelijk meer gaan bepalen dan graan en rijst. Zeewier zit namelijk boordevol eiwitten, koolhydraten, vitaminen, ijzer, jodium en calcium. In het Nederlandse Texel is een nieuwe zeewierboerderij te water gelaten. Daar wordt onder meer verder onderzoek gedaan naar de commerciële exploitatie ervan.

In uw beleidsnota lezen we dat Vlaanderen meer wil inzetten op aquacultuur, door onze kennis om te zetten in praktijk, en dat men niet langer op onderzoek wil focussen, maar net startende bedrijven wil ondersteunen om die duurzame productiesystemen verder te perfectioneren.

Zijn er reeds zeewierboerderijen geïnstalleerd op de Vlaamse binnenwateren of brakke wateren? Zo ja, waar? Het Marien Ruimtelijk Plan voorziet in zones voor aquacultuur ter hoogte van twee windmolenparken. Tot nu toe werd mij verteld dat die zones enkel geschikt zijn voor de ontwikkeling van aquacultuuractiviteiten die geïntegreerd zijn. Monocultuurprojecten worden dus in principe niet toegestaan. Kunnen er bijgevolg monoculturele zeewierakkers ontwikkeld worden op deze zones? Of zijn er andere zones waar dergelijke monoculturen wel toegelaten worden? Zo ja, waar?

Zijn er al concessies aangevraagd of uitgereikt voor zeewierboerderijen in het Vlaamse deel van de Noordzee? Hoeveel en aan welke bedrijven of welke coöperaties? Als het antwoord op de vorige deelvragen ontkennend is, ziet u binnen de krijtlijnen van uw beleidsnota een mogelijkheid om de zeewier-productie actief te stimuleren? Hoe zult u dat dan doen?

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

De heer Herman De Croo (Open Vld): Ik vind het boeiend dat dit onderwerp in onze commissie ter sprake komt. Het is een belangrijk element, niet alleen op

zichzelf, maar ook binnen de verschuivingen in het verwerven van een aantal voedingsbestanddelen, zoals eiwitten, koolhydraten en noem maar op. Met de toenemende wereldbevolking is er nood aan het vinden van nieuwe betrouwbare bronnen. Het is goed dat men in Vlaanderen reeds actief met proefprojecten bezig is. Inzake algen hebben we MIRACLES, Enoptima, het Proefcentrum voor de Groenteteelt (PCG), OMEGA-Extract, en bedrijven als Proviron en Tomalgae. Die verwerken al algen in visvoer, dat naar Azië en Turkije gaat. Er is dus reeds een markt, er is al een activiteit.

In juli 2013 meldde De Tijd dat er een studie bezig was voor de Schotse kust, het project AT~SEA, rond het economisch en technisch haalbaar maken van zeewier-teelt in Europa. De studie, die mede met Europese gelden werd gefinancierd, eindigt binnenkort. Het besluit volgt in de komende weken. Daar zijn ook bedrijven van bij ons bij betrokken: Sioen, Devan Chemicals, Bexco, en onderzoeksinstituut Centexbel. Het ligt ook een beetje in de lijn van wat de minister heeft aangekondigd in haar beleidsnota.

De vraag gaat natuurlijk over ons deel van de Noordzee. De Noordzee is een moeilijke zee, het is een vernauwing van grote watermassa's van diverse temperaturen uit het noorden en het zuiden. We hebben dus een woelige zee met heel veel stromingen en met zware condities. Er is een studie, Maripas, die zegt dat zeewier-teelt in onze wateren nogal duur zou kunnen uitvallen en economisch minder zou kunnen weerstaan aan praktische en betaalbare teelttechnieken. Dat moet ons niet afschrikken, maar de vraag is dus wat de mogelijkheden zijn. Om het in landbouwtermen te zeggen: is het sop de kolen wel waard, ook voor zeewier?

De heer Jos De Meyer (CD&V): Minister, is het niet zo dat het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) al studies verricht heeft ter zake? Zo ja, misschien is het interessant om deze via het secretariaat te bezorgen aan de commissie.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, zeewier heeft zeewater nodig. Dus er zijn geen zeewierboerderijen op de Vlaamse binnenwateren en brakke wateren. Vlaanderen is groot, Vlaanderen is een zeer mooie regio, maar we zijn niet bevoegd voor de Noordzee, dat komt toe aan federaal staatssecretaris Tommelein. *(Opmerkingen)*

We mogen ambitie hebben om uit te breiden. Wie weet, wordt Vlaanderen bij een volgende staatshervorming bevoegd voor de Noordzee. *(Gelach. Opmerkingen)*

Als de zeespiegel stijgt, komt het water tot aan Gent, en dan is het allemaal opgelost.

Het Marien Ruimtelijk Plan, mevrouw Vermeulen, is een bevoegdheid van staatssecretaris Tommelein. Er zijn wel mogelijkheden om dat te doen. Dat kan in die windmolenparken. Dat behoort tot de mogelijkheden binnen dat plan. Er zijn op dit ogenblik nog geen concessieaanvragen gedaan voor zeewierboerderijen, volgens mijn informatie althans.

Ik blijf het onderzoek naar zeewierkweek wel stimuleren. Het Vlaams Aquacultuurplatform bracht onlangs de actoren samen op een netwerkevent. De zeewierkweek voor textiel kwam daar aan bod. De firma Sioen verricht daar baanbrekend werk.

AquaValue is een project dat de Vlaamse mariene en maritieme industrie op de kaart wil zetten. Naast tal van private partners is ook het ILVO een actieve partner in het project. Zeewier-teelt blijft een optie. Indien een ondernemer een

duurzame zeewierboerderij in het Belgische deel van de Noordzee wil opstarten, dan heb ik in de mogelijkheid voorzien om daar subsidies en ondersteuning te geven. Mocht iemand geïnteresseerd zijn om een zeewierboerderij te beginnen, dan kunnen wij subsidies geven. Wie weet, mogen we zo'n opening nog meemaken in deze legislatuur en kunnen we daar met zijn allen aanwezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Mevrouw Sabine Vermeulen (N-VA): Ik denk dat ik hier in de commissie wel een partner kan vinden om in de Vlaamse Noordzee een consortium op te richten. Wie weet.

Innovatie is het kloppend hart van onze economie, vooral het consortium AT~SEA is daar een mooi voorbeeld van. Onder meer de textielsector heeft een innovatie gedaan om zeewier te kunnen kweken en misschien commercieel te gaan exploiteren. Het is mijn overtuiging dat de overheid innovatie moet faciliteren. U hebt zonet aangehaald dat die mogelijkheid er zou komen in de toekomst.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.